

15.05.2023

Asia/10

§ 302

V 24.5.2023, Hallintosäännön muuttaminen, nuorisoneuvoston edustajien läsnäolo- ja puheoikeus kaupunginvaltuuston kokouksissa

HEL 2023-001351 T 00 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Helsingin kaupungin hallintosäännön liitteen 1 mukaisesti voimaan 1.6.2023 lukien.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin kaupungin hallintosääntö 1.6.2023
- 2 Muistio nuorisoneuvoston läsnäolo- ja puheoikeuden kuulemisyöpajoista
- 3 Nuorisoneuvoston lausunto 17.2.2023 läsnäolo- ja puheoikeudesta kaupunginvaltuustoon

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hallintosäännön muutoksella toteutetaan nuorisoneuvoston keskuudessaan valitsemien edustajien läsnäolo- ja puheoikeus kaupunginvaltuuston kokouksissa. Tarkemmin läsnäolo- ja puheoikeuden sisällöstä päättää kaupunginhallitus. Käytännön toteuttamisesta sovitaan nuorisoneuvoston, kaupunginvaltuuston puheenjohtajan, nuorisopalveluiden ja kaupunginkanslian välillä.

29 luvun 7 §:n 2 momentti muutetaan kuulumaan seuraavasti:

Kaupunginvaltuustossa on lisäksi läsnäolo- ja puheoikeus tämän hallintosäännön 27 luvun 2 §:ssä tarkoitetun nuorten vaikuttamistoimielimen keskuudestaan valitsemilla edustajilla kaupunginhallituksen vahvistamalla tavalla.

Samalla poistetaan tarpeettomana nyt kyseisessä momentissa oleva määräys, jonka mukaan käsiteltäessä nuorten aloitteita nuorten vaikuttamistoimielimen valitsemilla jäsenillä on läsnäolo- ja puheoikeus.

Läsnäolo- ja puheoikeuden myöntämistä puoltaa nuorten näkökulman parempi esiintuominen kulloinkin käsiteltävissä asioissa sekä nuorten vaikuttamisen näkyvyys kaupungissa ylipäänsä. Nuorten osallistuminen ja tiedonsaanti paranee nuorisoneuvoston edustajien viestiessä kaupungin asioista laajemmin helsinkiläisille nuorille. Useissa kunnissa nuorisovaltuuston jäsenellä on läsnäolo- ja puheoikeus valtuustossa, ja Helsingissäkin nuorten osallistuminen lautakuntien kokouksiin on onnistunut hyvin.

Tällaisen erityisaseman antaminen on poikkeuksellista, koska se asettaa nuoret useisiin muihin ryhmiin nähden parempaan asemaan. Myös hallintomenettelyn rakenteen, jonka mukaisesti valtuustossa käsiteltäviin asioihin liittyvät osallistamiset on valmistelun aikana tehty ja valtuustossa valmistelun pohjalta käytävä keskustelu on luonteeltaan poliittista, näkökulmasta osallistuminen päätöksentekokeskusteluun on poikkeuksellista.

Tausta

Kaupungin johtoryhmän 24.9.2018 tekemän linjauksen mukaisesti keväällä 2019 toteutettiin kokeilu, jossa nuorisoneuvoston keskuudestaan valitsemille edustajille annettiin läsnäolo- ja puheoikeus toimialalautakuntien kokouksiin.

Kaupunginhallituksen päätöksellä 24.6.2019, 478 § järjestely vakinaistettiin, ja kaupunginhallitus antoi linjaukset nuorisoneuvoston edustajien läsnäolo- ja puheoikeudesta toimialalautakunnissa.

Valtuutettu Matias Pajula ja 28 muuta valtuutettua esittivät aloitteessaan 19.6.2019 että Helsinki antaa vakituisen paikan kaupunginvaltuuston jokaiseen kokoukseen nuorisoneuvoston keskuudestaan valitsemalle edustajalle.

Aloitteeseen 27.1.2020, 50 § antamassaan vastauksessa kaupunginhallitus totesi, että vuonna 2020 jatketaan kokemusten seuraamista nuorisoneuvoston jäsenten osallistumisesta lautakuntien kokouksiin ja arvioidaan menettelyn toimivuutta. Seurannan, arvioinnin ja vertailun perusteella valmistellaan esitys nuorisoneuvoston jäsenten vakituisesta

läsnäolo- ja puheoikeudesta kaupunginvaltuuston kokouksiin huomioiden mahdollisimman hyvän edustavuuden sekä nuorten jaksamisen siten, että päätökset mahdollisesta puhe- ja läsnäolo-oikeudesta tehtäisiin ennen valtuustokauden vaihtumista ja tulisivat voimaan uuden valtuustokauden alkaessa. Kaupunginvaltuusto katsoi 12.2.2020, 37 § aloitteen loppuun käsitellyksi.

Toteutetun seurannan, arvioinnin ja vertailun perusteella kaupunginhallitukselle esiteltiin 17.5.2021, 381 § linjausehdotus, jonka mukaan kaupunginhallitus toteaa, ettei läsnäolo- ja puheoikeuden myöntäminen kaupunginvaltuuston kokouksiin ole tarkoituksenmukaista.

Kaupunginhallitus palautti 24.5.2021, 399 § linjauksen uudelleen valmisteltavaksi siten, että kehitetään nuorisoneuvoston valtuustotyöskentelyyn malli, jossa valtuuston puheenjohtaja myöntää nuorisoneuvoston edustajille mahdollisuuden esittää nuorisoneuvoston kannan heidän etukäteen toivomiinsa päätösasioihin.

Läsnäolo- ja puheoikeuden perustelut

Nuorisotyön näkökulmasta nuorisoneuvoston edustajien läsnäolo- ja puheoikeus valtuustossa vahvistaisi ja laajentaisi nuorten vaikuttamismahdollisuuksia Helsingissä. Nuorten läsnäolon toimialalautakunnissa voi jo nähdä vaikuttaneen nuorten parempaan huomioon ottamiseen päätösten valmistelussa. Lisäksi muista kunnista saadut kokemukset osoittavat, että nuorten valtuustossa pitämällä puheenvuoroilla on vaikutusta.

Läsnäolo- ja puheoikeus yhdelle ryhmälle kaupunginvaltuuston kokouksiin on yhdenvertaisuuden kannalta ongelmallista. Positiivinen erityiskohtelu on kuitenkin sinänsä mahdollista, jos sillä edistetään tosiasiallista yhdenvertaisuutta. Nuorten, joilla ei vielä ole äänioikeutta, vaikuttamismahdollisuuksien edistämistä voitaneen pitää tällaisena perusteena.

Vertailussa, joka toteutettiin suurimpiin nuorten valtuusto-osallistumisen käyttöön ottamiin kaupunkeihin alkuvuodesta 2021, vastaajat nostivat nuorten valtuusto-osallistumisen myönteisinä kokemuksina esille, että läsnäolo- ja puheoikeus valtuuston kokouksissa tuo paremmin esiin toisaalta kuntalaisille nuorisovaltuuston toimintaa ja toisaalta nuorten mielipiteitä päätettäviin asioihin.

Haasteelliseksi vastaajat näkivät käsiteltävien asioiden laajuuden vuoksi kokouksien kuormittavuuden, pitkät kokoukset sekä sen, ettei nuorisovaltuuston edustajan kanta välttämättä vastaa yleisesti kaupungin nuorten kantaa.

Toimielimen jäsenten tai valmisteluun osallistuneiden asiantuntijoiden ulkopuolisten tahojen osallistuminen päätöskeskusteluun on hallintomenettelyn ja päätöksenteon rakenteen näkökulmasta erittäin poikkeuksellista. Päätöksiin vaikuttavat kuulemiset ja muut mielipiteiden ilmaisuun varattavat tilaisuudet järjestetään asian selvittämisen eli valmistelun yhteydessä.

Kaupunginhallituksen linjaukset nuorisoneuvoston edustajien läsnäolo- ja puheoikeudesta

Jos kaupunginvaltuusto hyväksyy hallintosäännön muuttamisen esiteyllä tavalla, kaupunginhallitus antaa päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä linjaukset läsnäolo- ja puheoikeuden toteuttamisesta seuraavasti:

- Nuorisoneuvoston keskuudestaan valitsemille edustajille annetaan läsnäolo- ja puheoikeus kaupunginvaltuuston kokouksiin.
- Edustajien valintajärjestelystä nuorisoneuvosto päättää itse. Järjestelyyn on kuitenkin sisällyttävä edustajien kierto.
- Edustajat osallistuvat kokouksiin kaksi kerrallaan.
- Nuorisoneuvosto ilmoittaa ennakovalmistautumisensa perusteella kaupunginvaltuuston puheenjohtajalle asiat, joista käytävään keskusteluun haluavat osallistua.
- Puheenjohtaja, tarvittaessa varapuheenjohtajien kanssa keskusteltuaan, ilmoittaa asiat, joista käytävään keskusteluun edustajat voivat osallistua.
- Edustajat valmistautuvat kokouksiin yhdessä ja mahdollisuuksien mukaan koko nuorisoneuvoston kanssa. Valmistelutapaamiset ovat avoimia ja niihin on hyvä kutsua myös muita nuoria mukaan.
- Nuorisoneuvoston työtä tukevat nuoriso-ohjaajat tukevat myös edustajia kokouksiin valmistautumisessa, erilaisten näkökulmien hahmottamisessa sekä huolehtimalla, että asioista käydään nuorisoneuvoston kokouksissa yhteistä keskustelua.
- Läsnäolo- ja puheoikeutta ei ole kaupunginvaltuuston käsitellessä asiaa suljetussa kokouksessa.
- Edustajat ovat oikeutettuja samaan kokouspalkkioon kuin viranhaltijat ja työntekijät.
- Tarkemmista toimintatavoista sovitaan nuorisoneuvoston, kaupunginvaltuuston puheenjohtajan, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nuorisopalveluiden sekä kaupunginkanslian kesken.

Periaatelinjausten perustelut

Nuorisoneuvoston edustajien läsnäolo- ja puheoikeus toteutetaan pääpiirteittäin kaupunginhallituksen 24.5.2021, 399 § tekemän palautus-

päätöksen mukaisena. Neuvosto voi päättää itse edustajien valintajärjestyksestä ja myös siitä, millä prosessilla asiat valitaan kokouksiin.

Keskeistä on kuitenkin nuorisoneuvoston etukäteisvalmistautuminen valittuihin asioihin, jotta toiminnalla on mahdollisimman suuri vaikuttavuus, ja kaupunginvaltuuston puheenjohtajan myöntämä mahdollisuus neuvoston kannan esittämiseen, jolloin puheenjohtaja voi ohjata puheenvuoroja tarvittaessa vaikuttavimpiin asioihin. Puheenjohtajan luvalla puheenvuoro voitaisiin pitää myös ilman ennakovalmistautumista, jos kokouksen kuluessa keskustelua käydään asioista, joihin nuorisoe-dustajalla voisi olla oleellinen kannanotto.

Läsnäolo- ja puheoikeutta ei ole suljetuissa kokouksissa, mutta toimialalautakunnista poiketen oikeus on henkilöstöä koskevissa asioissa tai valtuuston käsitellessä julkista asiaa, jossa on salassa pidettävää aineistoa, koska näitä muutenkin käsiteltäisiin julkisessa kokouksessa. Muutoin noudatetaan soveltuvin osin toimialalautakunnissa toteutetun läsnäolo- ja puheoikeuden linjauksia.

Nuorisoneuvoston edustajan roolin ja tehtävän toimielimessä on oltava nuoren kehityksen ja kasvun huomioon ottava ja riittävän hyvin rajattu. Edustajan vastuu kaikkien nuorten äänen esille tuojana on suhteutettava kokoukseen valmistautumiseen käytettävissä olevaan aikaan, kokouksissa käsiteltävien asioiden määrään ja sisältöön, sekä nuoren saamaan aikuisten tukeen. Nuorten roolista on luotava yhteinen ymmärrys ja tavoitetila nuorisoneuvoston ja nuorisopalveluiden kesken, ja kaupungin on viestittävä sovitusta roolista selkeästi. Nuorella on oltava mahdollisuus toimia nuorisoneuvoston edustajana kokouksissa ilman, että edustustehtävän kuormittavuudesta koituu haittaa nuoren koulunkäynnille, opiskelulle tai perhe- ja ystävyys-suhteille.

Yhteys kaupunkistrategiaan

Kasvun paikka -kaupunkistrategian 2021-2025 mukaan avoin Helsinki viestii ja toimii vuorovaikutteisesti. Helsinki vahvistaa osallisuutta ja vuorovaikutteisuutta kaikessa kaupungin toiminnassa edistämällä avointa toimintakulttuuria ja vuorovaikutteisia toimintatapoja sekä hyödyntämällä asukkailta ja yritysiltä saatua palautetta. Kaupunki kutsuu aktiivisesti kaupunkilaisia, yrityksiä ja yhteisöjä mukaan osallistumaan ja vaikuttamaan kaupungin palveluihin, päätöksentekoon, toimintaympäristöön, omaan asuinalueeseen ja huolehtii myös kaikkien osallisuutta tukevista rakenteista. Helsinki edistää viestinnän ja osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien monikanavaisuutta, monimuotoisuutta ja monikielisyyttä huomioiden myös asuinalueiden väliset erot.

Asiaa koskeva lainsäädäntö

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi**Y-tunnus**

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Kuntalain (410/2015) 26 §:n mukaan nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 8 §:n mukaan ketään ei saa syrjiä muun muassa iän, mielipiteen, poliittisen toiminnan, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Lain 9 §:n mukaan kuitenkin sellainen oikeasuhtainen erilainen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää.

Nuorisoneuvoston osallistuminen

Nuorisoneuvosto osallistui valtuustuedustuksen ja sen mallin työstämiseen työpajatyöskentelyllä kahdessa tilaisuudessa ja verkkokeskustelussa lokakuussa 2022. Työssä kerättiin nuorisoneuvoston jäsenten näkemyksiä vaihtoehtoisista malleista sekä siitä, miten edustajat valitaan, ja miten he valitsevat asiat, joihin nuorisoneuvosto ottaa kantaa valtuuston kokouksissa (aineistona oli kaupunginkanslian alustava materiaali).

Ensimmäisessä tilaisuudessa esiteltiin valtuustotyöskentelyn vaihtoehtoiset mallit ja kerättiin Padlet-sovelluksen avulla nuorisoneuvoston jäsenten näkemykset ja kysymykset asiaan. Tilaisuuden jälkeen työskentelyalusta oli avoinna kommentoinnille kahden viikon ajan. Toisessa tilaisuudessa nuorisoneuvoston jäsenille esiteltiin heidän näkemyksistään muodostettu kooste sekä vastaukset edellisessä työskentelyssä esiin nousseisiin avoimiin kysymyksiin. Tämän jälkeen vaihtoehtoisista malleista ja prosessista keskusteltiin ja kirjattiin näkemykset. Työstä koottu muistio on liitteenä 2.

Työssä esitettyjä näkökohtia otettiin valmistelussa huomioon siten, että esitettävä malli on pääpiirteissään kaupunginhallituksen palautuspäätöksessään 24.5.2021, 399 § esittämä järjestely täydennettynä nuorisoneuvoston esiin nostamalla mahdollisuudella käyttää puheenvuoroja useampaan asiaan ja puheenjohtajan luvalla myös ilman ennakkovalmistautumista, jos kokouksen kuluessa keskustelua käydään asioista, joihin nuorisoneuvoston edustajalla voisi olla oleellinen kannanotto.

Nuorisoneuvosto on lisäksi antanut 17.2.2023 valmistelussa lopulta valitusta mallista lausunnon. Lausunnossa puolletaan läsnäolo- ja puheoikeuden toteuttamista, joskin neuvoston kannalta suotavampi olisi rajoitukseton läsnäolo- ja puheoikeus. Lausunnossaan nuorisoneuvos-

to on esittänyt tarkennusta niiden asioiden neuvoston sisäiseen valintatapaan, joista neuvosto olisi lausumassa, pääsyä kokousjärjestelmään, osallistumismahdollisuutta myös henkilöstöasioiden käsittelyyn sekä palkkioiden ja korvausten laajentamista. Lausunto on liitteenä 3.

Linjausten mukaan nuorisoneuvostolle itselleen jää mahdollisuus päättää siitä prosessista, jolla valitaan asiat, joista puheenvuoroja halutaan käyttää. Samoin on tarkoitus, että läsnäolo- ja puheoikeus on myös henkilöstöasioissa, ulkopuolelle jäisivät vain asiat, jotka käsitellään suljetussa kokouksessa. Jatkovalmistelussa voidaan selvittää tarkoitustenmukaiset tavat kokousjärjestelmän käytölle. Ottaen huomioon nuorisoeidustajan roolin valtuustossa ei-jäsenenä, on luontevinta ja yhdenvertaista toteuttaa taloudelliset korvaukset kuin kokoukseen osallistuvan henkilökunnan kohdalla. Tällöin ansionmenetystä, lastenhoitoa tai matkakuluja ei korvata, pois lukien mahdollisuus taksin käyttöön klo 23 tai myöhemmin päättyvissä kokouksissa. Tarkoitus kuitenkin on, että puheenjohtaja sijoittaa esityslistan alkuun mahdollisuuksien mukaan ne asiat, joista nuorisoeidustajat käyttävät puheenvuoroja, jotta heidän kohdallaan osallistuminen kokoukseen voisi päättyä alkuillan aikana.

Asian valmistelu

Asia on valmisteltu kaupunginkanslian hallinto-osaston ja viestintäosaston sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nuorisopalvelukokonaisuu- den yhteistyönä. Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan kanssa on kes- kusteltu linjauksista valmistelun aikana. Sääntötyöryhmä on käsitellyt määräysluonnoksen 13.2.2023 ja todennut sen sääntötek- nisesti on- gelmattomaksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin kaupungin hallintosääntö 1.6.2023
- 2 Muistio nuorisoneuvoston läsnäolo- ja puheoikeuden kuulemistryöpajois- ta
- 3 Nuorisoneuvoston lausunto 17.2.2023 läsnäolo- ja puheoikeudesta kaupunginvaltuustoon

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

15.05.2023

Asia/10

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 24.04.2023 § 255

HEL 2023-001351 T 00 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian kolmeksi viikoksi pöydälle.

Käsittely

24.04.2023 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian kolmeksi viikoksi pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi